
Laca

Tijdingen

Driemaandelijks tijdschrift van LACA.
Geschied- en Heemkundige Kring van Laken

Jaargang 7 - Nummer 1 - september 1995

Laken

Wapen van de Koninklijke
Residentie Laken
Koninklijk Besluit van 20 april 1857

Verantwoordelijke uitgever:
Leon Candau, Rode Kruislaan, 15, 1020 Brussel, tel. 02/268.69.58
Afgiftekantoor : 1020 Brussel 2

→ TEN GELEIDE ←

1. - NECROLOGIE.

Het bestuur van LACA heeft de treurige plicht haar leden in kennis te stellen van het overlijden van de Heer Frans VAN BELLINGEN op 22 juni j.l.. Als stichtend voorzitter van de Heemkundige Kring van het Graafschap Jette, een van de bevriende kringen waarmede wij goede betrekkingen onderhouden, en als voorzitter van het Verbond voor Heemkunde van de Provincie Vlaams Brabant, heeft hij gedurende vijftientig jaar een belangrijke rol vervuld in de heemkundige werking, zowel op regionaal als op nationaal vlak.

Aan de familieleden en nabestaanden van de Heer Frans VAN BELLINGEN biedt het bestuur, in naam van alle LACA-leden, zijn innige gevoelens van deelneming aan bij het droevige verlies dat hen te beurt viel.

2. - VERBOND VOOR HEEMKUNDE.

Het Verbond voor Heemkunde, waarbij LACA aangesloten is, meldt ons dat tengevolge van de laatste staatsvorming zich enkele aanpassingen opdringen op bestuurlijk vlak.

In de toekomst wordt één zetel binnen de Raad van Bestuur ter beschikking gesteld van een vertegenwoordiger uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met de mogelijkheid om nog één coöptatie vanuit de Brusselse Regio door te voeren.

Nieuwe decreten van de Vlaamse Gemeenschap, waaronder het Verbond valt, bieden de mogelijkheid de Brusselse heemkundige kringen de nodige logistieke steun te verlenen.

Ter bevordering van de interne contacten en de relatieve behoeftepeiling zal eind september een gespreksavond georganiseerd worden. Een vertegenwoordiger van LACA zal aan deze vergadering deelnemen en zal dan, in een volgende aflevering van LACA Tijdingen, over deze hangende vraagstukken uitvoerig berichten.

3. - OVER OORLOG EN KANT.

Tijdens een bezoek aan de tentoonstelling "*Oorlog en Kant*" in het Museum voor het kostuum en de kant - in de Violetstraat nr. 6 in Brussel werden interessante Lakense kunstwerken opgemerkt.

In de afdeling "*Liturgische Gewaden*" bevonden zich enkele prachtige kunstwerken uit de 18e eeuw, die door de Kerkfabriek van de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Laken in bruikleen aan het museum werden afgestaan.

Werden tentoongesteld : een koormantel, een stola, twee kazuifels en een dalmatiek.

Deze gewaden, in goud- en zilverlaken, zijn rijkelijk opgesmukt met goudgalons, goudborduursel in reliëf, opgelegde en veelkleurige ondé-zijde en gouden franjes. Een kazuifel vertoont een geborduurde voorstelling van de Heilige Arnoldus, de patroonheilige van de brouwers, met zijn symbolen : de roerstok, de greep en de bierfilter. Werd deze kazuifel misschien door de Lakense bierbrouwers geschonken aan de Kerkfabriek ? Dit is niet geweten doch het loont wellicht de moeite om hierover enig speurwerk aan te vatten. In vroegere eeuwen bestond er immers in alle steden en dorpen een grote brouwactiviteit.

Pronkstuk in deze verzameling is het benedictievelum, uitgevoerd in Brusselse kant. Op het doek wordt de wijding van de oude kerk van Laken voorgesteld. Twee maagden, vergezeld van engeltjes, zwaaien wierook toe en spreken wijwater. Dit soort benedictievelums werd vervaardigd tijdens de eerste helft van de achttiende eeuw (tussen 1700 en 1720) in het Brusselse begijnhof.

Ter informatie :

BENEDICTIEVELUM :

Doek waarin de ciborie gehuld werd (kelk voor het bewaren van hosties en die alleen door priesters aangeraakt en opgeheven werd. Dit ritueel is reeds lange tijd in onbruik geraakt, ja zelfs verboden door de Kerk).

STOLA :

Priestergewaad in de vorm van een sjaal waarvan de uiteinden verbreed uitlopen.

DALMATIEK :

Wit liturgisch overkleed, door de diaken en de subdiaken gedragen wanneer zij assisteren tijdens een eucharistieviering.

Het ongebreidelde vakmanschap dat tentoongespreid werd in de voormalige passementerie-ateliers, en waardoor dit kunstambacht ongetwijfeld een internationale faam verwierf, grenst aan het ongelooflijke !

4. - DE ONZE-LIEVE-VROUWEKERK VAN LAKEN.

a) In een artikel in de "*Gazet van Antwerpen*" (1 aug. 1995) opgesteld door een niet nader genoemd redacteur werd de vraag gesteld :

"WIE IS EIGENAAR VAN DE KERK VAN LAKEN ?"

Dat de kerk dringend aan restauratie toe is weet iedere rechtgeaarde Lakenaar. (waterinsijpeling langs de daken, verpulvering van het bouw-materiaal enz...)

Doch wat vernemen we ? Niemand weet wie eigenaar is van dit historisch bedehuis. Tevens wordt gemeld dat de restauratiekosten steeds maar oplopen en nu al geraamd worden op een miljard Belgische frank ! Overigens is het gebouw nog steeds niet aan klassering toe.

Architect POELAERT bouwde tegelijkertijd het Justitiepaleis en de Kerk. Hij had echter meer oog voor zijn kolossaal paradeontwerp en dat had onvermijdelijk zo zijn gevolgen. In plaats van deugdelijke Waalse kalkzandsteen werd een natuursteen van mindere kwaliteit aangewend.

Het Ministerie van Justitie, evenmin als de Regie der Gebouwen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, erkennen het eigendomsrecht over het gebouw. Het stadsbestuur van Brussel, verantwoordelijk voor de kerkfabriek, verschuilt zich achter de bewering dat de Staat rechtmatige eigenaar zou zijn ... en zo draaien we in het rond. Zal de knoop ooit doorgehakt worden ?

- b) In de Koninklijke Crypte worden momenteel belangrijke werken uitgevoerd. Hierover werden inlichtingen verstrekt door L. LORFEVRE in "*La Dernière Heure*" van 7 april 1995.

Vier nieuwe sarcofagen zullen namelijk toegevoegd worden aan de reeds bestaande. Terzelfdertijd zullen enkele verbouwingswerken uitgevoerd worden en nieuwe vloertegels geplaatst, teneinde de bodem onder de zware sarcofagen te stabiliseren.

Na aanbesteding weerhield de Regie der Gebouwen het bod van aannemer M. VANDEKERCKHOVE uit Ingelmunster, die de werken zal uitvoeren voor het bedrag van zeventien en een half miljoen F. De karwei moet beëindigd zijn ten laatste tegen 15 december e.k.

- c) Tenslotte nog dit :

Vorig jaar werd in het Bijloke-Museum in Gent een interessante tentoonstelling gehouden onder het motto : "*Neogotiek in België*".

In zijn beschouwend artikel over dit belangrijk culturele evenement weet P. DOSCHE o.a. het volgende te vertellen ("*KNACK*" - 12 oktober 1994 p. 17) : in de loop van de 19e eeuw werden vele gebouwen in neo-stijlen opgericht, als gevolg van de (nationaal-) romantische stromingen die gans Europa overspoelden (heimwee naar het verleden). In 1810 reeds ontwierp Karl Friedrich SCHINKEL in Berlijn een neogotische grafkerk voor koningin Louise van Pruisen. Jozef POELAERT, zo beweert hij, zou zich op deze grafkerk geïnspireerd hebben toen hij de neogotische Onze-Lieve-Vrouwkerk van Laken ontwierp.

Het is de eerste maal dat we dergelijke bewering horen uiten. We waren de mening toegedaan dat het ontwerp van J. POELAERT een uitzonderlijk vrije en onverwachte interpretatie was van de gotische principes.

Een reden dus om in de toekomst de inspiratiebron van POELAERT eens van naderbij te bekijken en te bespreken.

5. - DE KONING BOUWT.

Het is bekend dat de jonge Belgische Natie door Koning Leopold II een internationaal aanzien kreeg op het vlak van stedenbouwkunde en dat hij zijn stempel drukte op Brussel en Oostende. Met Parijs als referentiekader in het hoofd deed hij vooral een beroep op Franse bouwmeesters om zijn grootse plannen te concretiseren.

Om meer te vernemen over de realisaties van Leopold II in Brussel en Oostende bezocht ondergetekende in de Venitiaanse Galerijen op de Zeedijk in Oostende een tentoonstelling onder het motto : "*Leopold II - Urbanist*".

De expositie bevatte nooit eerder getoonde tekeningen uit het Koninklijk Archief en uit de Archives Nationales in Parijs. Er werd ook een naslagwerk te koop aangeboden. Het is een prachtig verzorgd werk waarin met grafische virtuositeit uitgevoerde documenten opgenomen zijn. De samenstellers van de tentoonstelling benadrukten tevens de bekommernis van Leopold II voor de bescherming van natuur, milieu en aanverwante ecologische aspecten.

LACA zal trachten een exemplaar van dit werk aan te kopen voor de heemkundige bibliotheek.

6. - DE NEKKER-GALERIJ.

Van 18 november tot 9 december 1995 wordt in de Nekker-Galerij in samenwerking met LACA een reeks doeken tentoongesteld, speciaal voor deze gelegenheid gekonterfeit door de Heer Pierre DE WIT, Lakenaar en lid van onze Heemkundige Kring.

Deze schilder baseert zijn produktie op plaatselijke prentbriefkaarten en slaagt erin met zorgvuldig geselecteerde kleuren en vlotte penseelstreken, uiterst lieflijke heimattaferelen samen te stellen, naar het voorbeeld van douanier Henri ROUSSEAU of Grandma MOSES (Anna Mary ROBERTSON) die op dit terrein grote vermaardheid verwierven.

Tussen de opgehangen werken zullen de bezoekers ook enkele pogingen tot literaire evocatie van Lakense sites opmerken. (*)

Het mobilair van de cafetaria van het Gemeenschapscentrum Nekkersdal werd onlangs volledig vernieuwd. Een reden te meer dus om daar tijdens de voornoemde expositieperiode op een avond eens rustig een kop koffie (of een pintje ?) te komen gebruiken na de creatieve uitingen van twee onzer leden te hebben aanschouwd.

Leon CANDAU
Voorzitter

(*) Noot van de tweede eindredacteur :

In alle bescheidenheid verzwijgt onze voorzitter dat hij zelf deze literaire ontboezemingen dichtte.

HERKENT U ZE NOG ?

De Heer Marcel de SCHRIJVER, lid van LACA (*), stuurde onlangs een groepsfoto naar het bestuur van onze vereniging, waarvoor wij hem alvast hartelijk danken.

Herkennen onze lezers op deze foto Lakenaars, reeds overleden of nog in leven ? Graag even een seintje aan een van onze bestuursleden.

Weet iemand ook iets te vertellen over "het patronaat" (de patronage ?) van de Onze-Lieve-Vrouwe-Kerk in Laken uit de jaren 1926 - 1927 ?

Elke inlichting omtrent oprichting, stichter, doel, lokaal, activiteiten, ontbinding van deze jeugdwerking is eveneens welkom. Dank bij voorbaat !

L. C.

(*) De heer Marcel de SCHRIJVER is de **schrijver** van smakelijke artikels in het Brussels in meerdere tijdschriften en auteur van de boekjes "En dad in a kas" en "Sprekt a mooiertoel".

DITJES EN DATJES.

BEELDEN AAN DE VOORGEVEL VAN HET HEIZELSTADION.

KWAAD IS GESCHIED.

In ons nummer van september 1994 werd de aandacht gevestigd op de artistieke en historische waarde van de versieringen aan de hoofdingang van het Heizelstadion. Gevreesd werd dat het halfverheven beeldhouwwerk zou verloren gaan tijdens de verbouwing aan het stadion.

Sommige politici beloofden weliswaar dat het fronton en de bas-reliëfs zouden behouden worden.

Maar onlangs meldde "*Le Soir*" (6 juli 1995) dat men het nodige had gedaan "*pour préserver une partie des fresques de VAN NECK*" (sic) (*).

En inderdaad, voor zover kan vastgesteld worden in de huidige stand van de werken, blijken drie beeldhouwwerken opnieuw aangebracht te zijn aan de hoofdingang, met name :

- de allegorie met Sint-Michiel (patroonheilige van Brussel) en emblemen van allerlei sporten.
- het Spurten van Paul DUBOIS.
- het Voetbal van Leandre GRANDMOULIN.

Lijken dus verdwenen te zijn :

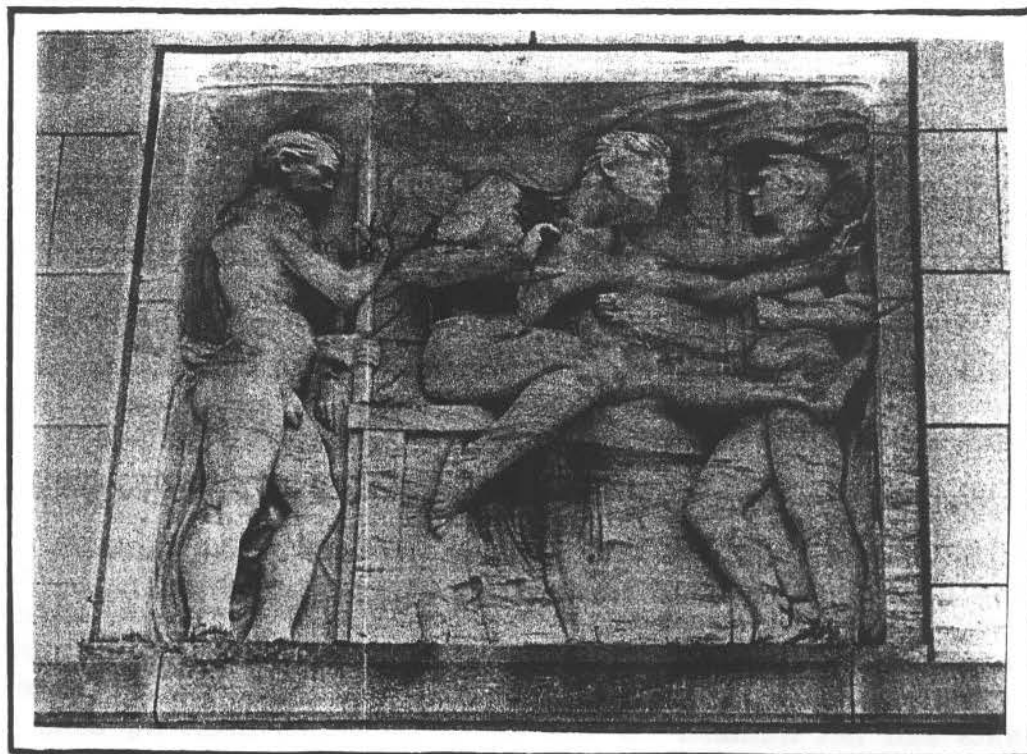
- het Kogelstoten van Leandre GRANDMOULIN.
- het Hordelopen (of Hoogspringen) van Paul DUBOIS.

In hogervermeld nummer werd een foto van het eerste van deze verdwenen beelden gepubliceerd. Hierna volgt een reproductie van het andere ontbrekende beeld (met nostalgie te bekijken).

Onzekerheid blijft over het lot beschoren aan het glasraam van Jean SLAGMUYLDER (dat aan de ere-trap van het stadion stond; zie LACA Tijdingen van maart 1995). Er is geen spoor van te bekennen. Het zal waarschijnlijk aan diggelen liggen.

Joris DILLEN.

(*) Onze lezers weten dat de architect van het stadion VAN NECK is, maar dat de beeldhouwwerken niet van zijn hand zijn.

Hordelopen of Hoogspringen van Paul DUBOIS

* * * * *

ZETDUIVELTJES

LACA streeft er naar goed Nederlands te gebruiken. Ook worden zetduiveltjes geschuwd als de pest.

Alle teksten worden meerdere keren ge- en herlezen door de tekstverwerkster en de auteurs. Ook door de eindredacteuren.

Dan komen de correctoren (M/V). Een eerste corrector (correctrice ?) herleest nogmaals de tekst. En als alles dan bijna persklaar is, laat nóg een corrector zijn kritisch oog op de publicatie vallen. Daarna nog eens kritische lezing door de eindredacteuren.

En toch slippen er soms onnauwkeurigheden door de mazen van het net. Tot onze grote irritatie. Maar ja, als men bedenkt dat in een van de laatste edities van de "Dikke Van Dale" een Vlaamse lezer meer dan duizend fouten vond ! *Errare humanum est ...*

LACA stelt het op prijs de twee "officiële" correctoren (M/V) hier te danken voor hun gewaardeerd werk. Uiteraard ook de tekstverwerkster, die menige vrije uren aan ons tijdschrift opoffert !

Allen van de "logistieke steun" : HARTELIJK BEDANKT !

Aan de correctrice wensen wij sterkte toe tijdens haar ziekte.

LACA

LAKEN EN/OF BRUSSEL WERDEN BESTOLEN !

Onlangs werden op TV-stations flagrante onrechtvaardigheden tegenover Laken en/of Brussel begaan. (overdrijving voor "*flagrante onnauwkeurigheden*").

1. VERBLIJF VAN Willy VANDERSTEEN IN LAKEN.

Op de BRT werd op zondag 17 september 1995 een reportage gebracht over de onthulling van het Suske en Wiske-monument in Kalmthout.

De woordvoerder van het comité voor de oprichting van het monument verklaarde dat het normaal was dat het in dat dorp werd opgericht omdat Willy VANDERSTEEN daar altijd heeft gewoond.

Grote leugen, man : komende uit Antwerpen (uit de bekende wijk Seefhoek, waar in zijn striptekeningen geregeld verwezen wordt) leefde hij meerdere jaren in Laken. Hij nam zelfs deel aan het prille Vlaamse gemeenschapsleven. Tijdens een gezellig samenzijn in de vroegere kapel van de Heizel (nu opslagplaats aan het nummer 20 van de Heizelstraat) heeft hij zelfs vanop een wankel dienstschtel een glas geus over zijn (sjiek nieuw) pak gekregen. Want de amateur-garçon - (zijnde ondergetekende) - kon niet zo goed overweg met glazen op een serveerplateau

Er zal bewezen worden, op basis van de bevolkingsregisters, dat Willy VANDERSTEEN echt in Laken gewoond heeft.

2. DE HUISVESTING VAN DE SPES-SCHOOL.

Onlangs werd in Tele-Bruxelles gemeld dat er in **Schaarbeek** een nieuw toevluchtsoord geopend werd voor toxicomanen. Het werd ondergebracht in een vroegere school aan de Stephensonstraat.

Uit beelden kon opgemaakt worden dat in dat gebouw tot voor kort de school SPES gehuisvest was. Dat is een school voor kinderen met een mentale handicap (waaronder autistische kinderen). De Stephensonstraat lag wel nooit op het grondgebied van Laken, maar wel op dat van Brussel 2 (bestaande meestal uit Lakens grondgebied). (althans de kant met de even huisnummers) Deze bewonderenswaardige school is nu in Laken gevestigd aan de Molenbeeksestraat nummer 173 (voordien Ursulinenschool). Deze onderwijsinstelling, onder de leiding van Mevrouw CLÉMENT verdient alle sympathie en, indien mogelijk, financiële hulp. (Tel. : 02/426.61.23)

Joris DILLEN

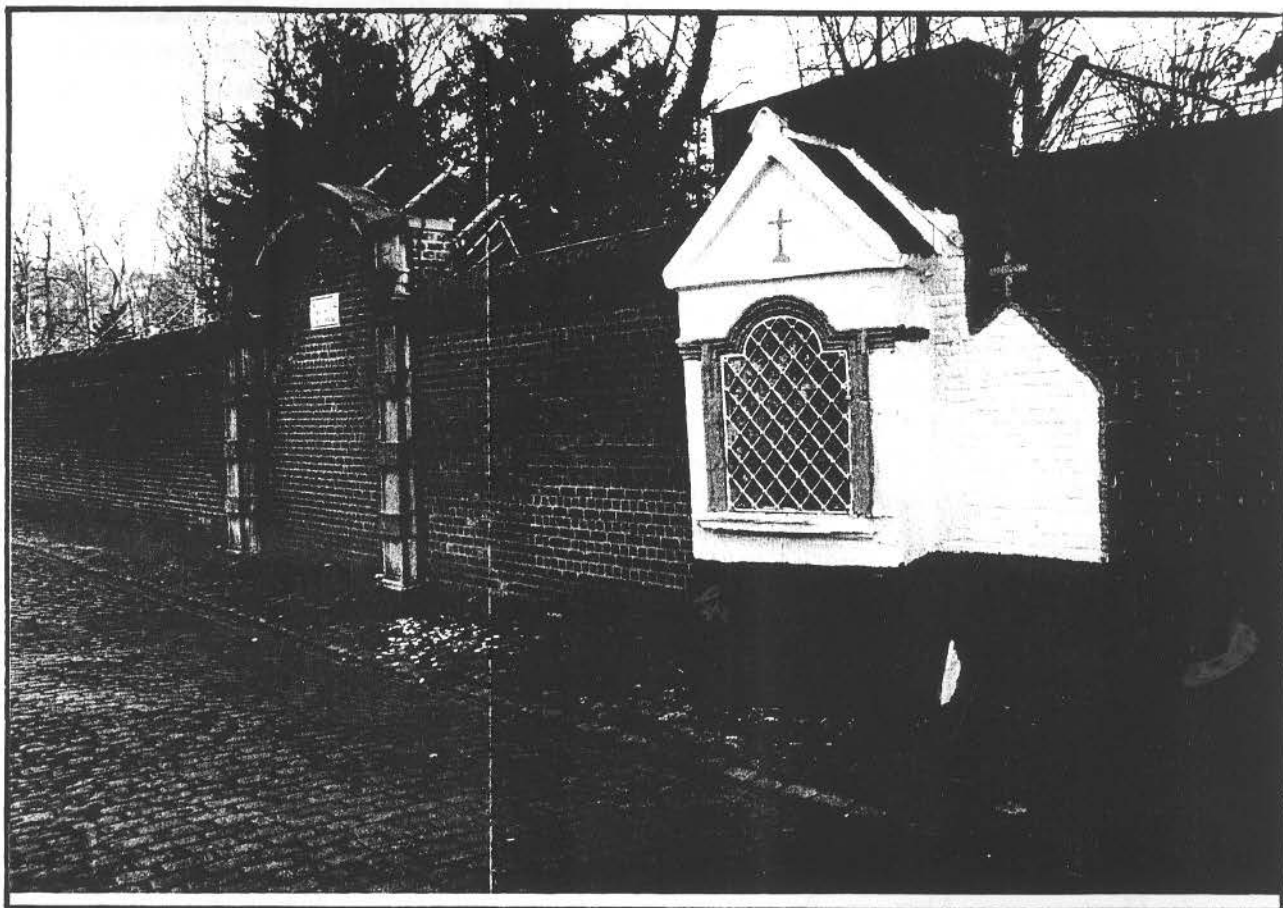

B.L.O. - B.K.O.

HET KAPELLETJE VAN DE MELLERYSTRAAT.

Vlakbij de toegang tot het parkje, rond het standbeeld van de betreurde koningin Astrid, bevindt zich de Mathieu Desmaréstraat, destijds "Kerkstraet" genoemd. (1)

Zij mondt uit op een andere straat, nu gekend als Mellerystraat (2), waar nog steeds sporen te vinden zijn van de barokke toegangspoort tot een ommuurd oud landgoed uit 1688. Daarnaast bevindt zich een kleine kapel. Het is het laatste nog bestaande bouwsel van meerdere kapelletjes die de Infante Isabella in 1625 liet optrekken langs de weg die Brussel met de vroegere kerk van Laken verbond. Dat kapelletje maakt nog heden het voorwerp uit van de Lakense volksdevotie, ter gelegenheid van de jaarlijkse Onze-Lieve-Vrouwe-processie die plaats vindt op de laatste zondag van mei. (3)

De Infante Isabella (4) was zeer vroom en vervuld met een warme voorliefde voor de kerk van Laken, toenmalig bedevaartsoord waar een miraculeus beeld van de Heilige Maagd vereerd werd. In 1623 trok zij er processiegewijs heen, samen met haar hofdames en met meer dan vierhonderd begijnen. Die bedevaart van de Infante naar Onze-Lieve-Vrouw van Laken werd gekonterfeit door kunstschilder N. VAN DER HORST (1598 of 1587 - 1646), doek dat prijkt in het Gemeentelijk Museum van Brussel (Broodhuis).

In samenspraak met de Naties van Brussel, (5) edellieden en particulieren, liet de Infante kleine kapellen oprichten langsheen het kanaal in oostelijke richting vanaf de stadsomwalling tot aan de brug van Laken. Aan de binnenkant waren zij versierd met taferelen van het Lijden van Christus; die voorbij de brug met afbeeldingen uit het leven van de H. Maagd. (6)

VERWIJZINGEN

(1) Mathieu DESMARE (Laken 1877 - 1946)

Hij ontwierp ondermeer het standbeeld ter ere van de Franse Onbekende Soldaat, op het Onze-Lieve-Vrouwvoorplein te Laken, en ook het monument opgedragen aan de Lakense militairen die tijdens de Eerste Wereldoorlog sneuvelden, aan de Strijderssquare.

Nog in Laken zijn o.m. van zijn hand : een beeld aan het groot eeuwfeestpaleis (De Weefindustrie), de beelden aan en in het laatste gemeentehuis (waarin zich twee monumentale werken van hem bevinden) en de sculptuur van "De Zaaier" nabij de de Brouckèrefontein in de schaduw van het Heizelstadion (Palfijnlaan).

In LACA Tijdingen van de Geschied- en Heemkundige Kring van Laken, december 1990 en maart 1993 verschenen over deze Lakense beeldhouwer enkele interessante artikels samengesteld door Joris DILLEN.

(2) Xavier MELLERY (Laken 1845 - 1921)

Winnaar van de Prijs van Rome in 1870.

Hij schilderde landschappen, interieurs en portretten, eerst realistisch, dan intimistisch, en bracht ook zinnebeeldige voorstellingen op doek.

Hij maakte ontwerptekeningen voor de beeldjes van de ambachten aan de Kleine Zavel te Brussel.

Hij was de voorloper van het symbolisme, leraar van G. KNOPFF, en lid van de Koninklijke Academie van België.

Het laatste huis waar hij woonde en werkte draagt heden het nummer 78 van de Lakense straat die naar hem genoemd werd.

(3) Dit kapelletje werd onlangs op een wat naïeve wijze gerestaureerd, maar het initiatief dient te worden toegejuicht vermits het blijk geeft van de onwrikbare wil om de getuigenissen van ons verleden te vrijwaren !

(4) De Infante Isabella van Spanje was de dochter van koning Filips II van Spanje. De naam van Filips II roept de periode op van de Spaanse heerschappij over onze provincies en episodes zoals de verdrukking door de Hertog van Alva en de onthoofding van de Graven Egmont en Horne (1568).

In 1598 bekrachtigde Filips III de akte waarbij zijn vader, Filips II, de soevereiniteit over de Zeven Provincieën der Nederlanden overdroeg aan diens oudste dochter, de Infante Isabella, mits zij in de echt zou treden met haar neef, Aartshertog Albrecht van Oostenrijk, die was opgevoed in Madrid door zijn oom Filips II.

Dat huwelijk werd voltrokken in Valencia in 1599.

Tijdens het bewind van Aartshertogen Albrecht en Isabella kenden de Belgische provincies een relatief rustige periode. Handel en kunsten bloeiden weer op zoals men het nooit meer beleefd had sinds de regering van Karel V. De Aartshertog overleed in 1621.

De relatieve onafhankelijkheid die onze provinciën sedert 1598 genoten ging teloor vanaf de dag dat de dochter van Filips II haar soevereine status moest inruilen voor die van Algemene Landvoogdes.

De Infante Isabella stierf in 1633.

(5) **De ambachten, de gilden en de naties van de Stad Brussel.**

Deze genootschappen groepeerden arbeiders, ambachtslieden en ook handelaars die hetzelfde vak of beroep bedreven of in dezelfde handelstak bedrijvig waren. Volgens geraadpleegde bronnen bestonden er destijds in de Stad Brussel 49 zulke genootschappen met hun respectievelijke onderafdelingen.

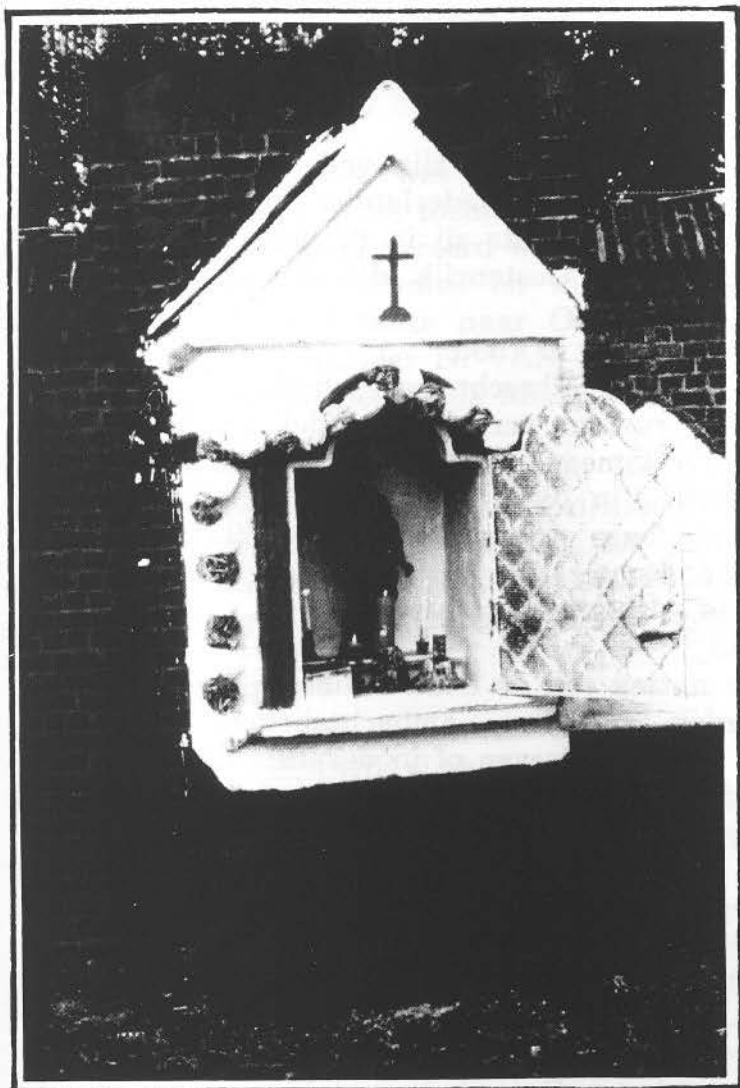
In zijn "*Guide Illustré de Bruxelles*" uitgegeven door de Koninklijke Belgische Touring Club in 1979, vermeldt G. DES MAREZ een lijst van 48 kleine standbeelden die de Brusselse ambachten vertegenwoordigen. Zij verfraaien de omheining die het Kleine Zavelplantsoen in Brussel omsluit. Ambachten en gilden waren vertegenwoordigd in het Gemeentebestuur bij monde van hun respectievelijke dekens. Daar het aantal ambachtelijke genootschappen te talrijk was om de eenheid van beraadslaging te waarborgen werd er overgegaan tot de oprichting van 9 naties. Elk van hen werd onder de hoge bescherming geplaatst van een patroonheilige. Het betrof hier de meest vereerde heiligen in de Stad Brussel. Er werd ook naar gestreefd gelijklopende nijverheidstakken per natie samen te voegen. Dit lukte niet altijd zodat men kleine afwijkingen kan vaststellen. Zetten wij tot slot deze negen groeperingen nog even op een rijtje :

De naties van Onze-Lieve-Vrouw, van Sint-Gillis, van Sint-Goriks, van Sint-Jan, van Sint-Jacobus, van Sint-Pieter, van Sint-Niklaas, van Sint-Laurentius en tenslotte de natie van Sint-Christoffel. (7)

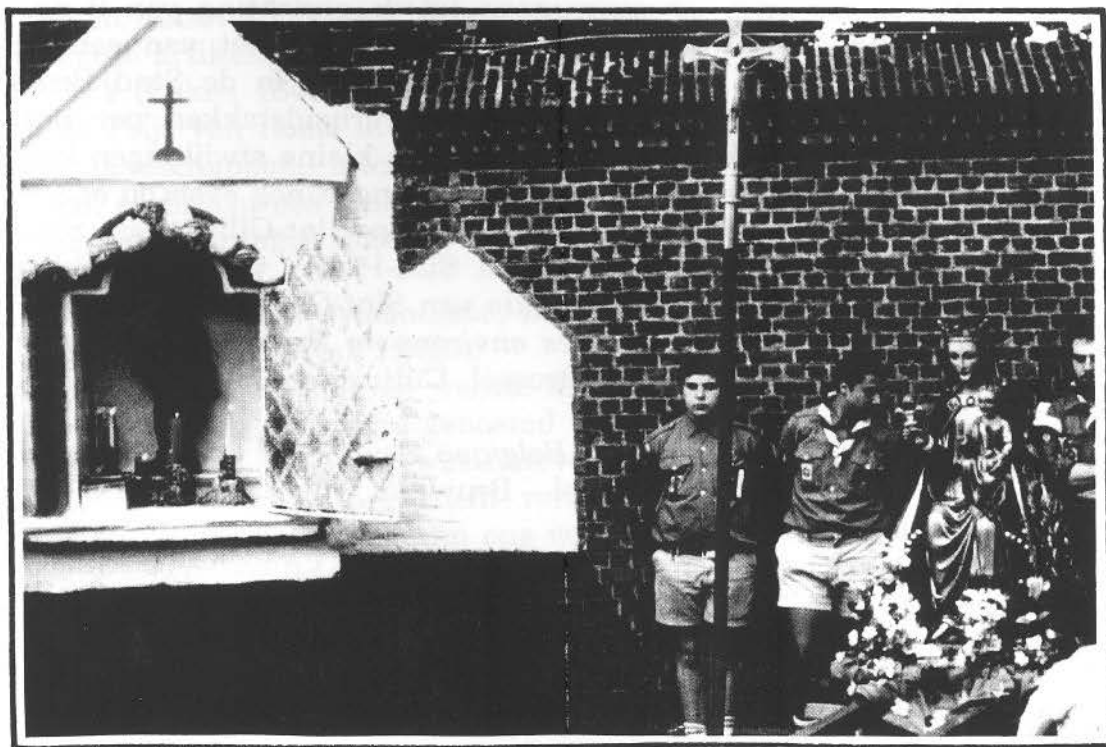
(6) WAUTERS, A. "*Histoire des environs de Bruxelles*", nieuwe editie van de originele tekst van 1855. Brussel, Culture et Civilisation, 1972. Boek 6 A, Pagina 45.

(7) JUSTE, Th. "*Histoire de Belgique depuis les origines jusqu'à la fin du règne de Leopold I*" Brussel - Bruylant, Christophe en Cie - 1888. Tweede deel blz 240-241.

G. VANDEN BUSSCHE
Vertaling en tekstcoördinatie
D. COOLS en L. CANDAU

Mellerystraat, het kapelletje...
zelden geopend!

Processie in Laken...
Een halte voor het kapelletje
Scouts omringen het miraculeuse Mariabeeld

VROEGER EN NU (nieuwe rubriek)

DE GROENDREEF

De vergelijking van de oude prentbriefkaart, die een poststempel draagt van 1905, met de huidige foto toont aan dat slechts luttele gebouwen de tand des tijds trotseerden en de modernisering van de buurt van de Groendreef overleefden.

Het kanaal dat we zien op de oude prentkaart, is een stuk van het kanaal van Willebroek dat Brussel met de Rupel verbindt via Vilvoorde, Humbeek, Kapelle-op-den-Bos, Tisselt en Willebroek.

Dat kanaal, aangelegd in de tweede helft van de zestiende eeuw, was verbonden met een netwerk van dokken en aanmeringskaden, die het lossen, laden en het overslaan van goederen toelieten in het centrum van de stad zelf.

Tijdens de daaropvolgende eeuwen werd dit netwerk van dokken verder uitgebreid. Maar vanaf medio negentiende eeuw werden de dokken geleidelijk buiten dienst gesteld. Een eerste dok, dat van Sint-Katelijne, werd gedempt in 1850, de overige tussen 1908 en 1911.

Het enige spoor dat nu nog verwijst naar het bestaan van die vroegere installaties is de naam van de kaaien : Kalkkaai, Hooikaai, Arduinkaai, Schuitenkaai, Timmerhoutkaai, Brandhoutkaai, Steenkoolkaai, Handelskaai, Schipperijkaai, enz...

Een vernieuwd zeekanaal en een nieuwe Haven van Brussel werden in 1922 ingehuldigd.

De afgebeelde kanaalstrook van de Groendreef bleef bestaan tot omstreeks de jaren 1950, toen ze gedempt werd en er gestart werd met de heraanleg van de Groendreef in het vooruitzicht van de Wereldtentoonstelling van 1958.

Inmiddels werd dat stuk enkele jaren gebruikt als wateroppervlak waarop de Brusselaars hun hart konden ophalen in allerlei watersporten, een activiteit waaraan Leopold II zich wel interesseerde, zoals blijkt uit een prentbriefkaart uit die tijd. (illustratie) Twee straatnamen herinneren nog steeds aan die periode : de Regatta- en de Roeiersstraat, gelegen tussen de Groendreef en de Antwerpse steenweg.

De gebouwen links op de foto's (achter het Citroën-gebouw) zijn die van de "Ferme des Boues". Een artikel van P.V. SOARES, verschenen in "Les Cahiers de la Fonderie" van december 1994, levert ons interessante informatie over de geschiedenis van die "Ferme des Boues".

De naam vindt zijn oorsprong in het feit dat modder en huisvuil naar een "fermier" ("pachter") gingen, die een cijns betaalde aan de Stad om ze te mogen ophalen en als meststof te verkopen aan de landbouwers.

De functie van "fermier" werd toegekend via een openbare aanbesteding. Dat aanbestedingssysteem bleef tot in 1853 in zwang. Daarna werd de uitbating van de modder en het huisvuil overgenomen door de Stad.

Het afval werd niet opgeslagen in de "*Ferme des Boues*", doch werd aldaar gesorteerd en dan per boot verscheept naar de buitenstad.

De problematiek omtrent het ophalen, opslaan en behandelen van het huisvuil is steeds erg complex geweest voor elke stad of agglomeratie van enige omvang. Benevens de kostprijzen leverde de inplanting van de opslagplaatsen en installaties steeds stof voor scherpe betwistingen wegens de eraan verbonden problemen van hygiëne en milieuhinder.

Naar het einde toe van de negentiende eeuw was, door de aangroei van de bevolking en van de consumptie, de hoeveelheid huisvuil aanzienlijk toegenomen. Tegelijk was het gedeelte organische stoffen geringer geworden, waarbij nog de veralgemening van het gebruik van chemische meststoffen de economische waarde van het afval verminderde. Andere opruimingsmiddelen moesten dus worden gezocht.

Eerst bouwde men twee experimentele verbrandingsovens, die gunstige resultaten opleverden. Er werd dus beslist nog zes ovens te bouwen welke, na heel wat tegenspoed, in 1903 werden opgestart. Die verbrandingsfabriek werd buiten dienst gesteld in 1918. Men ging nu storten op bevoeiingsweiden, een systeem dat als voordeliger werd aangezien. In 1976, toen men weer de nadelen kwam te beseffen van de hinder voor het milieu van die afvalstortingen, besliste het Brusselse Gewest een nieuwe fabriek voor huisvuilverbranding te bouwen, die in 1985 in dienst werd genomen. Zij is gevestigd op de Léon Monnoyerkaai langsheen het kanaal van Willebroek op het grondgebied van Neder-over-Heembeek. Zij vervult een dubbel doel : de hele massa huisvuil van Brussel en enkele randgemeenten tegelijk te behandelen en daaruit, onder de vorm van electriciteit, energie voort te brengen. Het produktievermogen van de fabriek bedraagt op jaarbasis 500.000 ton verbrand huisvuil, bij een opgewekt stoomvermogen van 1.100.000 ton. Die stoom wordt verkocht aan de electriciteitscentrale Intercom, naast de verbrandingsfabriek gelegen.

Wat de huidige bestemming van de gebouwen van de "*Ferme des Boues*" betreft : daarin zijn nu het autopark en de "Reinigingsdienst van de Wegeniswerken" (Travaux de la Voirie) gevestigd.

* * * * *

Wij willen de analyse van die twee foto's niet besluiten zonder het even te hebben over het Citroën-gebouw dat wij bij de aanvang vernoemden.

De Citroën-garage werd gebouwd in 1934. Het concept en de verwezenlijking zijn van de hand van architect Alexis DUMONT (1877 - 1962), bijgestaan door architect Marcel VAN GOETHEM, het geheel onder de supervisie van de hoofdarchitect van Citroën, Maurice RAVAZE.

Het gaat om een complex gevormd door twee volumes waarvan het ene, met de voorgevel op het IJzerplein, een tentoonstellingsruimte is, terwijl het tweede, gelegen tussen de Schuitenkaai, de Willebroekkaai en de Opruimingskaai, is ingericht als eigenlijke garage.

Alleen ijzer en glas werden als bouw materiaal gebruikt.

Toenmaals was dit een van de grootste complexen van auto-montage en -verkoop in gans Europa (circa 20.000 m²). Het gigantische ensemble is ook nu nog volop bedrijvig.

Die gebouwen zijn onweerlegbaar historisch belangrijke getuigenissen, als voorbeelden van de functionele architectuur. In 1993 konden zij worden bezocht in het kader van de "*Dag van het Patrimonium*".

Coördinatie van de teksten : G. VANDEN BUSSCHE

Vertaling : D. PULINCKX

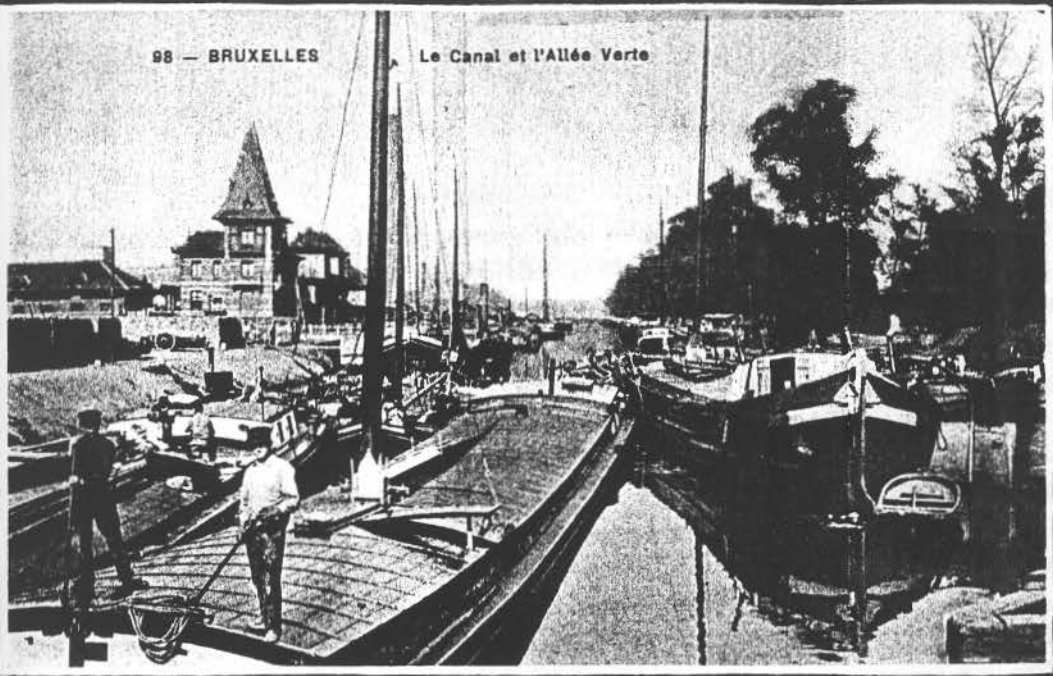
Illustraties : D. VAN KRIEKINGE

Geraadpleegde bronnen

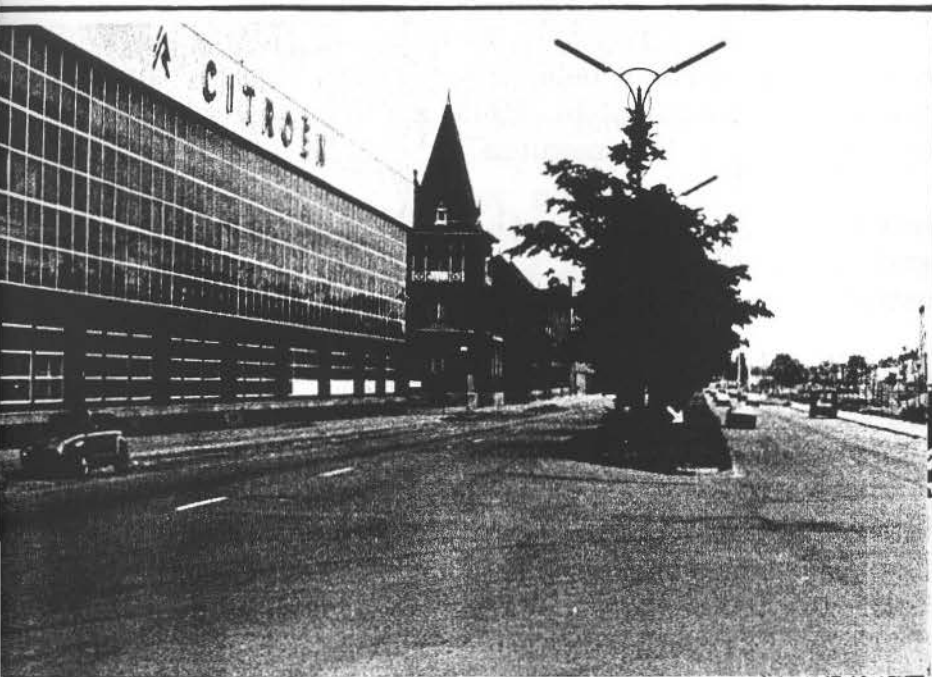
- "*Richtschema voor het kanaal*". Publicatie van de Brusselse Hoofdstedelijk Executieve, z.d..
- "*Bruxelles et ses canaux*", in : "*Les Cahiers de la Fonderie*", 1986, nr I A.
- SOARES, P.V. "*La Ferme des Boues*", in : "*Les Cahiers de la Fonderie*", dec. 1994.
- "*Verbrandingsfabriek van Brussel*". Brochure uitgegeven door het Gewestelijk Agentschap "*Net Brussel*" z.d..
- "*Energieproductie door huisvuilverbranding van de Regio Brussel*". Folder uitgegeven door Watco, z.d..
- Programma van de "*Dag van het Patrimonium*". Publicatie van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, 1993.

98 — BRUXELLES

Le Canal et l'Allée Verte

EERTIJD

NU

Leopold II bezoekt de regatta-wedstrijd in 1909

Sa Majesté le Roi aux Régates Internationales.
sa droite, M. Demol, Bourgmestre de Bruxelles.

1909

NOG MEER OVER HET O.L.V.-VOORPLEIN

V. CAPRON

Het is interessant kennis te nemen van de briefwisseling tussen Leopold II en GOFFINET m.b.t. de verplaatsing van de oude ingang van Schoonenberg naar het O.L.V.-Voorplein. Deze verplaatsing dateert van 1879 terwijl het station van Laken opgericht wordt in de loop van 1880.

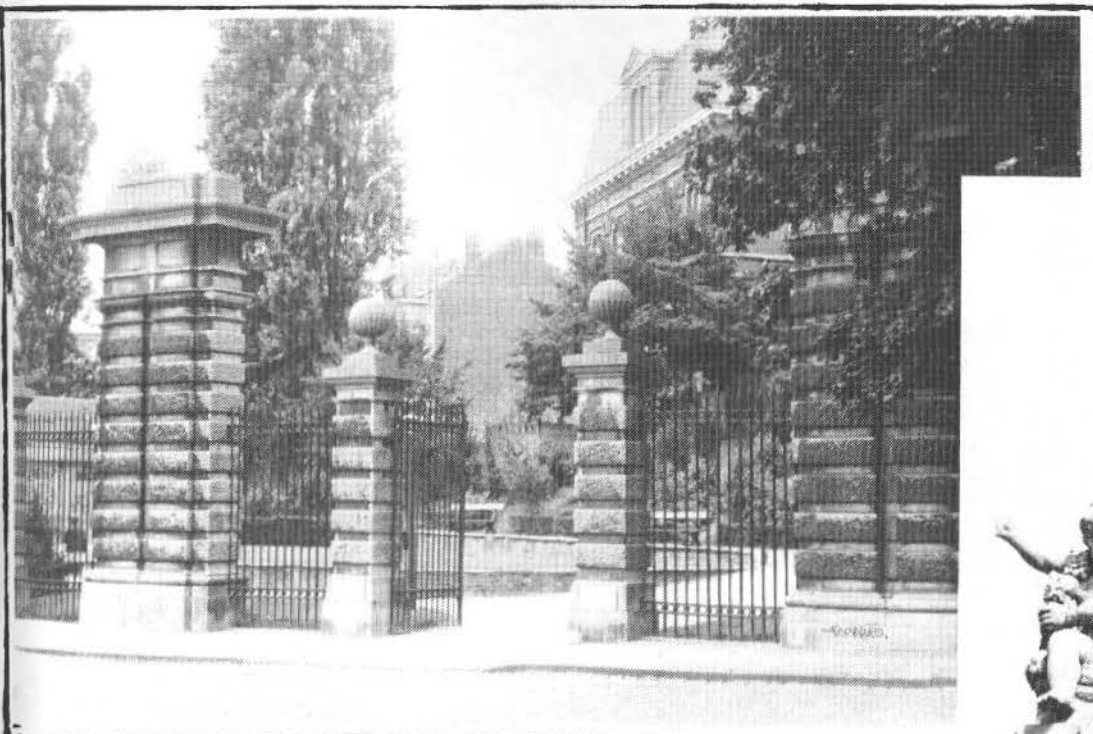
Reeds op 13 juli 1873 evenwel richt GOFFINET aan Leopold II een brief waarin sprake is van werken uit te voeren aan weerszijden van het voorplein :

" (-) La construction de l'entrée du parc royal a l'air de s'imposer aussi. Si j'avais une opinion à émettre à cet égard, je répondrais à ces M.M. des Travaux publics de terminer d'abord la façade de la nouvelle station afin que, la chose faite, on puisse juger, à coup sûr, de l'importance et du style qu'il conviendra de donner à la nouvelle entrée du parc du Roi."

Het bondige antwoord luidt : *"Pour l'entrée de mon Parc, on fera cela plus tard."*

"Plus tard", dat is zeven jaar later. Alsdan krijgt het station van Laken vaste vorm en Leopold II schrijft op 26 april 1880 aan zijn medewerker :

"Il faut que la place du parvis soit complétée du côté de la station par une grille et un jardin reproduisant ce qu'il y aura en face. Tout va bien à Laeken, il n'y a plus que les abords de la station, il faut éviter qu'il y ait là une tache."

Ingang parkje station Laken

Putti dionotringang
Koninklijk domein

LOOKES DIALECT

I. - In ons vorig nummer verscheen geen stukje in deze nieuwe rubriek. Geen inspiratie ? Misschien slokte onze LACA-kalender 1996 te veel energie op. (*)

II. - Gaarne zou onze vereniging antwoord krijgen op de volgende vragen :

1) " Zoe zot as 'n veudeui"

Dat betekent, denken wij, "erg (naigh) zot" en (?) :

Hij/Z' es er zoe zot van as 'n veudeui van (van heui /van heum)

Hij/zij is erg gesteld op haar/hem.

Sommige actieve leden denken echter dat het "achterdeui" moet zijn. Ook in andere streken wordt achterdeur gebezigd.

Kunnen lezers informatie bezorgen ?

Ook omtrent de oorsprong van de beeldspraak ?

2) Kent er iemand de uitdrukking " blinkmoïke " (blinkend maadje) in de betekenis van glimworm ?

Zou het eerder stammen uit het Noorden van Vlaams-Brabant ?

Bedankt op veurrant.

III. - STROOTNOOME.

In het Lookes : Werkooïzestrekke

Joris DILLEN

(*) Hij es op komst

OVER HET "DUNNERE" NUMMER LACA TIJDINGEN JUNI 1995.

Bij het verschijnen van het laatste nummer van LACA Tijdingen stelden verschillende leden een lichte wijziging vast qua aangewend papier t.o.v. de drie vorige publicaties.

LACA vond de opmerking terecht en nam daarom contact op met de drukker. Ziehier wat hij mededeelde :

Voor de omslag van ons tijdschrift wordt papier van 170 gram gebruikt en voor de tekstbladzijden papier van 48 gram. De drukker bestelt sedert de oprichting van zijn zaak, steeds zijn papier bij dezelfde leverancier. Nu is het zo dat deze op zijn beurt, doch in grote hoeveelheden, papier betreft uit diverse productielanden : Brazilië, Finland e.a.. Het produktieproces verschilt in deze landen. (basisgrondstoffen, fabrieksmethodes, enz.) Terwijl evenwel de geleverde papersoorten aan de kwaliteitsfactoren en vereiste gewichtsnormen voldoen. Zo komt het dat in de loop van een zelfde jaar een periodieke publikatie (wit) onvermijdelijk lichte nuanceverschillen zal vertonen qua papierstructuur en tint. Bij gebruik van gekleurd papier vallen deze tintnuances nog sneller op.

Geconfronteerd met de opmerkingen van klanten dienaangaande heeft de drukker dan ook zijn licht opgestoken bij zijn leverancier die hem de bovenstaande uitleg verschaftte.

Dit zijn nu eenmaal de gevolgen van een steeds groter wordende internationalisering van "vraag en aanbod" waartegenover de Belgische klant, de leverancier en de drukker onmachtig staan.

Waarvan akte, doch zeer interessant om te weten.

Leon Candau
Voorzitter

* * * * *

VRAAGBAAK

De Touring Club van België viert dit jaar haar honderdjarig bestaan. Inderdaad, zij werd opgericht op 22 februari 1895 op initiatief van Gaston BEIRLAER, lid van een Lakense wielclub, "*Cycling Club de Laeken*". Gaston BEIRLAER, luitenant bij de carabinieri, was de voorzitter-stichter van de Touring Club van België van 1895 tot 1900.

De Koninklijke Belgische Wielrijdersbond werd aangeschreven met de hoop meer informatie te bekomen over de "*Cycling Club de Laeken*" die op het einde van de 19de eeuw bestond. Deze vereniging bezit echter hieromtrent geen enkel gegeven in zijn archiefbestand.

Het zou tof zijn indien een van de LACA-leden informatie zou kunnen bezorgen voor het schrijven van een artikel over de "*Cycling Club*".

Daniel VAN KRIEKINGE

GRASDUINEND IN LAKENSE DOCUMENTEN /
TAALGEBRUIK IN LAKEN / ANEKDOTEN.

BEGIN 1894 : EEN TAALINCIDENT IN DE LAKENSE
GEMEENTERAAD

(en het verband met de Lakense straatnamen) (*)

Op 9 januari 1894 vergaderde de gemeenteraad van Laken.

Een van de agendapunten was de vervanging van een overleden schepen, de Heer LEFEVRE.

Bij stemming (11 stemmen voor en 6 stemmen tegen) werd tot schepen van Financiën benoemd het gemeenteraadslid waarvan de naam zeker niet onbekend is voor de Lakenaars : het was Emile DELVA (die later een straatnaam meekreeg). Zulks was niet naar de zin van gemeenteraadslid Richard NEYBERGH (nog een Lakense straatnaam !). DELVA had na zijn eedaflegging gewezen op de slechte financiële toestand van Laken en hij beloofde daar wat aan te doen. NEYBERGH (blijkbaar erg verbolgen) beweerde dat de benoeming van DELVA een gesel, een plaag (un fléau) voor de bevolking tot gevolg zou hebben. Want DELVA had steeds overbodige uitgaven voorgesteld. Hij was steeds van mening geweest dat men niet genoeg belastingen betaalde (dat argument zou heden zeer goed overkomen !).

En dan de klap op de vuurpijl : DELVA kende bovendien geen Vlaams (sic) en "*onze bevolking telt 23.000 Vlaamse burgers*".

De notulen van de vergadering vermelden "*des applaudissements dans l'auditoire*". Burgemeester Emile BOCKSTAEL zag zich verplicht te dreigen met ontruiming van het auditorium (waar zich het publiek bevond) zodat het weer rustig werd.

Het vlaamsgezinde gemeenteraadslid Karel BOGAERD diende echter op het einde van de vergadering een "*motion d'ordre*" in, waarin hij de vraag stelde of de heer DELVA de bedoeling had loyaal de wettige rechten van de Vlaamse bevolking te eerbiedigen. (**)

Waarop DELVA antwoordde dat zowel de rechten van de Vlamingen als deze van de Walen zouden beschermd worden.

Over de rechten van de Lakenaars geen woord. (Zij werden door DELVA waarschijnlijk als Vlamingen beschouwd ! ?)

In voorgaande tekst komen al meerdere personen voor die met een straatnaam bedacht werden. Maar in de notulen van de gemeenteraad van die dag komen

(*) Vroeger al gedeeltelijk verschenen in De Nekker.

(**) Zie ook : RANIERI (Liane), Leopold II Urbaniste, Brussel 1959, p. 52.

nog meer gemeenteraadsleden voor naar wie straten genoemd zullen worden : TOLLENAERE, DE MEER, DE MOOR, FINEAU, LESNINO en THIJS (THIJS-van HAM ?).

Ook de aanwezige secretaris zal later een straat krijgen : de heer HOUBA (die met dame de STROOPER gehuwd was). Hij bouwde op de Houba de Strooperlaan een majestueus huis : het nummer 59, dat nu nog bestaat.

Richard NEYBERGH, die op 9 januari 1894 het incident uitlokte, lijkt een vechtersnatuur te hebben gehad. Zonder het te weten heeft hij ooit eens plannen van Leopold II doen uitstellen. De Koning was van plan de Van Praetlaan te verleggen. Zij lag toen op het grondgebied van wat nu het Koninklijk Park is (rechtover de Van Praetbrug). Leopold II kocht hele stukken grond op om zijn plannen te verwezenlijken. De Koning werkte met een stroman : notaris VAN BEVERE.

Toen op 19 maart 1889 de "convention Van Bevere" in de gemeenteraad behandeld werd, eiste NEYBERGH financiële garanties voor de gemeente. De bedoeling was de ontvangsten van de gemeente veilig te stellen (door de menigvuldige vergrotingen van het Koninklijk Domein - met vermindering van belastbare gronden - was Laken in een moeilijke financiële toestand geraakt).

Nadat dit voorstel aanvaard werd, besloot Leopold II zijn ontwerp in te trekken. Hij kwam er later nog op terug, zodat de nieuwe Van Praetlaan er toch kon komen.

Inmiddels was Richard NEYBERGH schepen van openbare werken geworden. Hij was wel de "right man on the right place" want Richard NEYBERGH was architect. Er zijn trouwens meerdere gebouwen, door hem ontworpen in Laken en Molenbeek te vinden.

Zo de gebouwen (*) aan de :

- E. Bockstaellaan : nummers 169 (1913), 171 (1913), 291 (1912), 354 (1913), 358 (1913) en nummer 594 dat later het nummer 62 van de Jan Sobieskilaan werd en nu afgebroken is. (**)
- Gabrielle Petitstraat (Molenbeek) 30,32,34 (1912), 24,26 en 28.

Helaas zijn recentelijk afgebroken de nummers 111,113,115 (1912) van de Stevens Delannoyststraat.

Joris DILLEN.

(*) De meeste van deze gebouwen zijn opgenomen in de "Urgentie-inventaris van het bouwkundig erfgoed van de Brusselse agglomeratie" opgemaakt door het Sint-Lukasarchief (merkwaardige gebouwen die bescherming verdienen). De illustratie komt uit dat archief.

(**) In dit huis hebben meerdere bekende Vlamingen gewoond. Daarover misschien later meer.

HET JAAR 1812 EN LAKENSE SOLDATEN IN DIENST VAN NAPOLEON.

Met groot vertoon werd onlangs de 180ste verjaardag herdacht van de slag van Waterloo.

Over geen enkele 19e eeuwse historische figuur werden zoveel boeken geschreven en films gemaakt als over Napoleon Bonaparte. Nog steeds leeft hij in de gemoederen van vele bewonderaars en tegenstanders.

Zijn hervormingen wijzigden grondig het leven in onze gewesten, die van 1795 tot 1815 een geïntegreerd deel werden van Frankrijk. Zijn rol begon in 1799 als consul, in 1804 als keizer. In 1810 bereikte hij het hoogtepunt van zijn macht toen hij regeerde over een groot deel van Europa en hij zijn broers en zusters koningstitels kon schenken.

Maar na 1810 begon zijn populariteit te tanen en werd de bevolking oorlogsmoe, toen militair succes in Spanje uitbleef, de oorlogsbelastingen zwaar drukten en vooral de lange dienstplicht vele slachtoffers maakte. Fataal werden zijn veldtocht naar Rusland in 1812 en de Volkerenslag in Leipzig in 1813. Hij werd verbannen naar Elba, kwam terug maar werd definitief verslagen in Waterloo in 1815.

Om geregeld aan soldaten te geraken werd in 1795 door het Directoire de algemene dienstplicht ingevoerd voor alle jonge mannen van 20 tot 25 jaar. Napoleon voerde het lotingstelsel in 1798 in, waarbij het lot met nummertrekking de ongehuwde jongemannen aanduidde voor een diensttijd van 5 jaar. Het aantal lotelingen verschilde volgens de behoeften, maar nam wel geleidelijk aan toe naarmate Napoleon Europa veroverde. Jongemannen uit onze gewesten kwamen alzo in diverse streken van Europa terecht. Sommigen deserteerden liever, ondanks de zware straffen die op vaandelvlucht stonden.

*Adieu plezier in alle steden
zoowel in Vlaendren als Brabant,
Adieu, jongheyd vol schoonheden.
Gy die in 't bloeyen van uw jeugd
zyt in het schoonste van uw daegen,
Genegen tot de min en vreugd,
Moet nu door dwang de wapens dragen.
(gedicht ca 1795) (1)*

Was men in de loting gevallen en moest men dienen dan mocht men ruilen met een uitgelote jongeman. Vele armere mannen namen de plaats in van rijke lui tegen een aanzienlijke financiële vergoeding. Hendrik CONSCIENCE zou in "De Loteling", 1850, dit stelsel aanklagen.

De registratie van de "conscrits" gebeurde in speciaal daartoe aangelegde "Registres de Conscription". De gegevens die betrekking hebben op Laken bevinden zich in het Algemeen Rijksarchief in Brussel. Het is interessant deze nader te bekijken en er enkele conclusies uit te trekken. (2) (3)

Over de dienstplichtigen, wonend in Laken, geboren in 1792 en opgeroepen in 1812 vernemen we wat volgt. Het valt daarbij op dat de voornamen noch in de latijnse noch in de nederlandse vorm vermeld staan, zoals gebruikelijk was in de parochieregisters van 1792, maar wel verfranst voorkomen.

VERBESSELT, Guillaume

Geb. 12.10.1791, zoon van J. Baptiste en Magdelaine VANHERCK, trok het nr 8, 1,600 m groot, wegens cataract afgekeurd door de aanwervingscommissie. (geen beroep vermeld; behoort bij lichting 1811).

DELBARE, Georges

Geb. 19.9.1792, zoon van J. Henri en Anne-Marie CALION, trok het nr 13, 1,450 m, schoenmaker, wegens zijn lengte afgekeurd.

DE HERTOEGHE, Pierre

Geb. 26.11.1792, zoon van J. Baptiste en Catherine VAN NIEUWENHOVEN, trok het nr 26, 1,700m, landbouwer, werd aangeduid voor het 124e "Regt Infanterie de Ligne". Hij werd vervangen door Pierre LOMBAERT, loteling van 1810 uit HUMBEEK, die reeds 2 jaar ingelijfd was bij de "Compagnie de réserve" van het Département de la Dyle. LOMBAERT werd nu ingelijfd bij het 124e "Regt Infanterie" terwijl DE HERTOEGHE naar de "Compagnie de réserve" ging.

LARSIMONT, J. Charles

Geb. 26.10.1792, zoon van Nicolas en Marie ZEBIER, trok het nr 32, 1,700 m, schoenmaker, werd ingelijfd op 20.3.1812 bij het 124e "Regt Infanterie de Ligne", bij vertrek onder nr 4015.

VANDEZANDE, Etienne

Geb. 30.10.1792, zoon van François en Elisabeth DE VITS, trok het nr 50, 1,690 m, tuinman, werd uitgesteld wegens zwakte.

VLEESCHOUWER, J. Baptiste

Geb. 26.9.1792, zoon van Gerard en Marie VAN ELEWIJCK, trok het nr 60, 1,700 m, arbeider, werd geplaatst op het einde van de lijst, in "dépôt", vermits zijn broer reeds dienst deed in 1808, bij het 32e "Regt Infanterie de Ligne".

VANDENBROECK, Pierre

Geb. 8.7.1792, zoon van Jean en Petronille SENECA, trok het nr 27, 1,690 m, arbeider, werd ingelijfd op 4 maart 1812 bij het 14e "Bataillon Train d'Artillerie"; bij vertrek onder nr 943.

BRUGGEMANS, Bernard

Geb. 3.8.1792, zoon van J. Baptiste en Jossine VANSTEENWEGEN, trok het nr 65, 1,620 m, arbeider, werd ingelijfd op 20 maart 1812 bij het 124e "Regt Infanterie de Ligne" onder nr 4041.

DRALANTS, Gilles

Geb. 2.1.1792, zoon van Gaspard en Philipp(..)es DE PAUW, trok het nr 74, 1,620 m, landbouwer, werd vervangen door zijn broer LOUIS, opgeroepen in het jaar XIV (1806). Louis werd ingelijfd op 16 april 1812 bij de 71e "Cohorte van de Garde Nationale" onder het nr 223.

HEYVAERT, J. Philippe

Geb. 20.1.1792, zoon van J. Guillaume en Caroline DEVITS, trok het nr 89, 1,720 m, arbeider, werd ingelijfd op 29.5.1812 bij dezelfde cohorte als DRALANTS onder het nr 619.

DECEULENEER, Laurent

(geen geboortedatum), zoon van Jean en Cathérine VRIJDAGH, trok het nr 100, 1,490 m, werd afgekeurd door de Aanwervingscommissie wegens geringe lengte.

LEMAÎTRE, Henri

Geb. 21.6.1792, zoon van Ghislain en Louise LEGER, trok het nr 105, 1,720 m, knecht; werd "en dépôt" geplaatst wegens zijn nummer.

COLKEST, Quentin

Geb. 27.9.1792 (namen van ouders niet vermeld)

Wees op staatskosten. "*Exempté étant présent aux Pupilles.*"

MERTENS, Charles

Geb. 19.5.1792, zoon van Pierre en Cathérine BROOS, trok het nr 107, 1,610 m, arbeider, geplaatst op einde lijst van het "Dépôt", daar zijn broer Jacques van lichte 1806 dienst doet bij het 112e Linie regiment.

PAUWELS, Pierre

Geb. 29.6.1792, zoon van Pierre en Marie DEVLEERACKER, trok het nr 126, 1,620 m, arbeider, geplaatst in "dépôt" wegens zijn nummer.

DRAPS, Josse

Geb. 173.1792, zoon van Mathieu en Jeanne VERVUEREN, trok het nr 131, 1,620 m, arbeider werd geplaatst in "dépôt" wegens zijn nummer.

* * * * *

Dit is de lijst van de 15 jongemannen, geboren in 1792, en van één dienstplichtige uit 1791, die effectief aan de loting deelnamen.

Bij de vermelde beroepen tellen we 2 knechten, 2 schoenmakers, 1 tuinier, 2 landbouwers en 6 arbeiders. (Van 3 wordt er geen beroep vermeld.)

Op de 16 jongens zijn er 8 met een lengte van ca 1,70 m (1,69 m - 1,72 m), wat een behoorlijke grootte is en goede levensomstandigheden veronderstelt in het landbouwersdorp Laken. Op het einde van het Register staat vermeld dat de gemiddelde grootte voor het kanton Anderlecht, waartoe Laken behoorde, 1,623 m bedroeg. De lengte is niet specifiek volgens de beroepsklasse. Twee lotelingen worden afgekeurd wegens hun geringe lengte, één voor de tweede maal wegens oogziekte en de tuinier wordt uitgesteld wegens zwakte. Deze laatste zou als tuinier werkzaam kunnen geweest zijn bij gegoede burgerij of op het kasteel Schoonenberg.

Transponeren we F. DAELEMANS (4) berekeningen op Laken, waar het gemiddelde aantal personen per gezin 3,4 bedroeg, dan kunnen we stellen dat de zonen bijzonder "kostbaar" waren voor de economische activiteiten en dat rekening werd gehouden met een broederdienst. Het valt op dat een zekere mildheid bij de recrutering wordt aangewend. De 16 maken deel uit van 131 recruten uit het kanton Anderlecht : van deze 131 worden er 46 effectief ingelijfd in 1812 of 35 %. In Laken wordt dit 6 op de 16 in 1812 of 37 %.

Om de recruteringspolitiek te volgen is het nodig om het jaar 1812 te vergelijken met de andere jaren tusschen 1800 en 1815, wat in een volgend nummer zal toegelicht worden.

Hilde VERSTRAETE

Bibliografie

- (1) DE BRUYNE, A. "*De Boerekrijg*". Brugge, Wiek op, 1941. p. 10.
- (2) Algemeen Rijksarchief Brussel. Inventaris nr 46A. Registres de la Préfecture de la Dyle, nr 230bis
- (3) Zie ook de LELYS, E. "*De ingelijfde lotelingen uit het kanton Anderlecht*" in : VVF-Info, Vlaamse Vereniging voor familiekunde, afd. Brussel, nr 95, 1991.
- (4) DAELEMANS, F. "*De Bevolking tijdens het ancien régime*", in : Het Gewest Brussel, Brussel, Gemeentekrediet, 1989, p. 131, 137.

* * * * *

BEROEMDE EN/OF BEKENDE LAKENAARS.

Kunstschilder Jan VAN LOOY.

Navolgend publiceren wij een overdruk van het artikel uit "*Ons Graafschap (Jette)*". (23-24ste Jaargang 1993-1994, verschenen in 1995)

Wij zijn niet erg gelukkig met de iconografie (alleen wit en zwart). Daarom geven wij op een bijlage enkele illustraties in kleur van schilderijen van Jan VAN LOOY. (de foto's werden gemaakt door Daniel VAN KRIEKINGE)

LACA

Volgende pagina's dragen de nummers 26 tot 32.

CERCLE D'HISTOIRE, D'ARCHEOLOGIE
ET DE FOLKLORE DU COMTE DE JETTE
ET DE LA REGION — A.S.B.L.

Secrétariat :

Avenue L. de Brouckère 35
1080 Bruxelles
Tél. 02 / 426.41.12

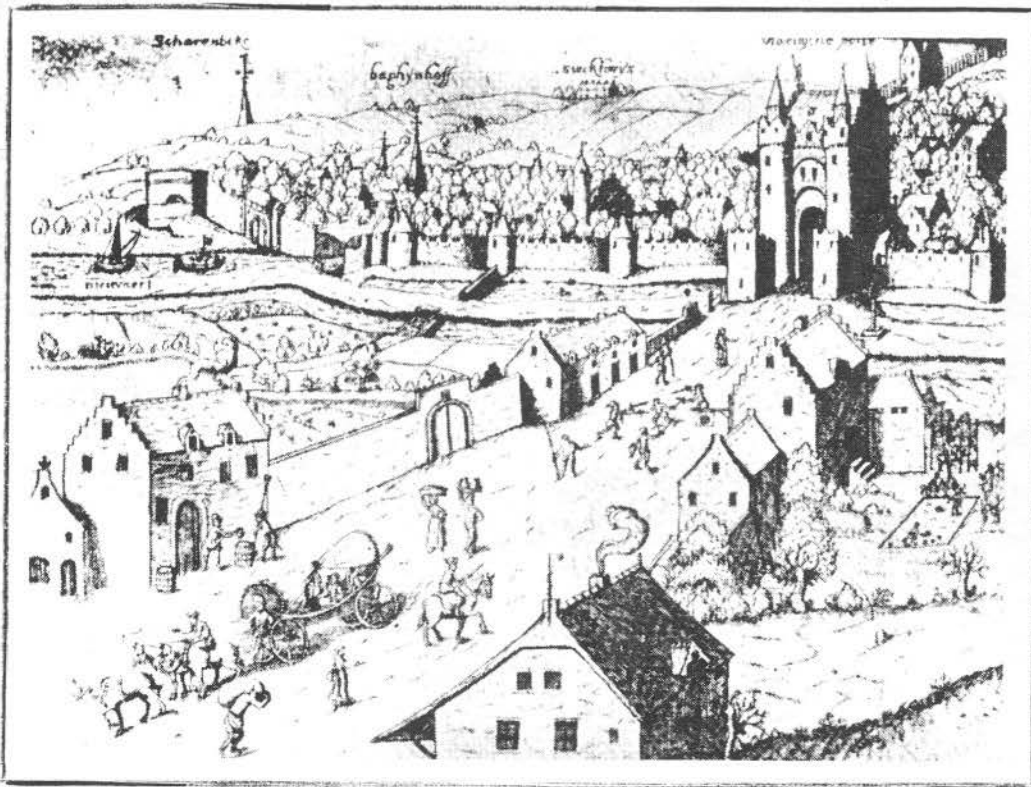
GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING
VAN HET GRAAFSCHAP JETTE
EN OMGEVING — VZW

Sekretariaat :

L. de Brouckèrelaan 35
1080 Brussel
Tel. 02 / 426 41 12

Notre comté

Ons graafschap

Annales

23-24-ème année
1993 — 1994

Jaarboek

23-24ste jaargang
1993 — 1994

DE LAKENSE KUNSTSCHILDER JAN VAN LOOY.

Destijds woonde in Laken een befaamd schilder. Hij werd er weliswaar niet geboren en hij overleed er evenmin. Hij woonde echter heel lang in de Stefaniastraat, nummer 78, huis waaraan de sporen van zijn atelier op de tweede verdieping nog zichtbaar zijn.

Jan VAN LOOY werd geboren in Brussel (1) op 18 juli 1882. Zijn ouders stamden uit de Kempen maar woonden ettelijke jaren in Laken. Hij overleed in Schaarbeek (2) op 31 december 1971 (maar ligt in Laken begraven: Grote laan, perk 20, concessie L 885). Hij deed humaniorastudies aan de middelbare school van Laken en het atheneum van Brussel.

Jan VAN LOOY begon zijn artistieke loopbaan niet als beroepskunstenaar. Hij was immers als bediende verbonden aan het gemeentebestuur van Laken. Hij werkte toen als gelegenheidsschilder. Na de "fusie" van Laken met Brussel kreeg VAN LOOY een soort "brugpensioen" en kon hij zich voltijds aan zijn kunst wijden.

Hij werd in de schilderkunst ingewijd door zijn neef Pieter STOBBAERT (Brussel 1865-1948). Hij was vrije leerling aan de Academie van Brussel van 1897 tot 1900 (3) en er officieel ingeschreven van 1900 tot 1902 (4).

Hij werd op talloze tentoonstellingen uitgenodigd om zijn oeuvre te exposeren (in binnen- en buitenland, zelfs in Baltische landen). Hij won meerdere prijzen (ook in de Verenigde Staten).

Hij was voorzitter van de "Kunstkring van Laken/Cercle d'Art de Laeken", die geregeld tentoonstellingen in Laken hield (zie illustratie: de eerste tentoonstelling of "salon") (5). Het gemeentebestuur kocht op deze tentoonstellingen meerdere werken die het "huis der burgers" moesten sieren. Van VAN LOOY werden enkele panelen verworven die o.m. de vergaderruimte (salle de réunion) van het College van Burgemeester en Schepenen moesten versieren (zij werden echter na de "fusie" met Brussel weggehaald).

Hij had contact met de schilders van de School van Tervuren (zoals geweten verwant met de Franse "Ecole de Barbizon").

Wars van toenmalige kunststromingen behield hij zijn eigen stijl en alhoewel deze niet duidelijk onder te brengen is in enig -isme, kan hij als post-impressionistisch schilder beschouwd worden.

Hij heeft een frisse toets en een palet met een ruim gamma kleuren(6).

VAN LOOY heeft ettelijke landschappen geschilderd in de omgeving van Brussel — zo in Grimbergen — (7), de Kempen, de Polders, de zee en de duinen met vissershuisjes en Scheldelandschappen (zoals het doek in de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten in Brussel).

Ook menige stillevens werden door hem gekonterfeit met een grote variatie vissen en wilde vogels, zoals waterwild en roofvogels (zie de lijst van zijn werken in openbaar bezit).

Een auteur noemt hem de meester van het stilleven in België (8).

Hij maakte portretten en was eveneens kundig tekenaar en etsen (het Prentenkabinet van de Koninklijke bibliotheek van België bezit echter geen werk van hem. Alle werken bevinden zich in privé bezit).

Hij was Officier in de Leopold II-orde, lid van "L'Institut de France", Laureaat van "Les Arts en Europe en 1971". Sommigen vergelijken hem met Henri DE BRAEKELEER, de STOBBAERTS'en (8) en met COURTENS (9).

Tenslotte nog enkele lyrische beschrijvingen van de kunst van Jan VAN LOOY:

— "*Jan VAN LOOY est un peintre énergique, somptueux dans la couleur sobre, grave qui sait donner à un paysage un langage intense par l'unité de la couleur. Il sait donner à la matière, dans ses natures mortes, de mystérieux frissons.* (van een onbekende auteur) (10).

— "*Sous le pinceau de Jan VAN LOOY le paysage est réellement dans une voie légitime, car on y trouve un charme dont le prix est dans l'expression constante d'une secrète émotion ou d'une pensée intime. Certes la contrée qui inspire l'artiste, la Campine anversoise, est pittoresque et pleine de caractère. Cette nature si particulière avec quelle intelligence et quelle poésie il l'interprète... L'artiste a, comme un privilège, le don de bien dessiner une tête... Peintre équilibré et complet, pas plus que le talent la pensée n'est jamais absente de ses ouvrages.*" (R. BOXUS) (11).

— "*Chantre vibrant Jan VAN LOOY démontre que la lumière et les pénombres sont des éléments essentiels dans ses impressions.*" (de BENDERE) (5)

* * *

Zijn dochter Dina VAN LOOY (geboren in Ternat op 24 oktober 1909) heeft zijn kunstenaarsbloed geërfd; nadat zij meerdere diploma's behaalde werd zij lerares in schilderkunst op keramiek aan de "Académie des Beaux-Arts" van Doornik. Zij tekent, schildert en maakt keramiek. Haar werk werd menigmaal tentoongesteld. ("*Bon sang ne saurait mentir*" schrijft de "Pourquoi Pas?").

* * *

Sommige familieleden van Jan VAN LOOY zijn bereid meerdere werken te schenken aan Belgische musea. Deze giften zouden echter onderworpen worden aan het dure schenkingsrecht. Alleen via een testament kan een legaat belastingvrij gebeuren. Maar dan bestaat de onzekerheid tot aan het overlijden van de erfflater (zoals onlangs bleek bij de erfenis van mevrouw SCUTENAIRE; tot na het overlijden van de weduwe van de surrealistische dichter was er onzekerheid omtrent het lot van hun onovertroffen verzameling van René MAGRITTE).

Zou de wetgever ten voordele van openbare musea geen vrijstelling kunnen bepalen voor schenking bij leven van kunstwerken? Want het zou toch jammer zijn dat deze werken niet in openbaar bezit zouden komen, waar zij bewaard en geregeld aan het publiek getoond zouden kunnen worden.

WERKEN VAN JAN VAN LOOY IN OPENBAAR BEZIT.

BINNENLAND

1. Brussel:

- Museum van de stad (Broodhuis). (Schilderijen uit het oud gemeentehuis van Laken; sommige werken werden uitgeleend en bevinden zich in meerdere gebouwen van de stad.)
 - Winterochtend (binnenkoer met veranda)
 - (vier) panelen: de Vier Seizoenen (een ervan is verdwenen)
 - Sint-Annakapel in Laken
 - Binnenkoer van het oud Godshuis (bejaardentehuis) in Laken
 - Tank op het slagveld in Geluwe
- Koninklijke Musea voor Schone Kunsten:
 - De Oevers van de Schelde in Baasrode (+/- 1926)
- O.N.E.M. "Office National de l'Emploi" (behoorde voordien toe aan het Nationale Ministerie van Onderwijs; het is niet duidelijk wie de eigenaar is van het doek: de Franse of de Vlaamse Gemeenschap)
 - De Rog
- Kabinet van de Minister van Justitie:
 - Roofvogels (uitgeleend door de Vlaamse Gemeenschap)
- Provincie Brabant (gebouwen Eikstraat):
 - Landschap
 - Het Egmontpark onder de sneeuw
 - Stilleven
- Rekenhof:
 - Portret van Philippe Evers, Eerste Voorzitter van het Rekenhof.

2. Schaarbeek (Huis der Kunsten):

- Stilleven met Pompoenen
- De Snoek
- (twee) Stillevens

3. Doornik (Musée des Beaux Arts):

- Nature Morte aux Sansonnets (stilleven met spreuwen)

4. Koksijde (12) (Raadzaal Gemeentehuis, op een ereplaats boven burgermeesterszetel):

- Duinenlandschap (1957)

5. Mechelen:

- Portret van mijn Moeder (waarschijnlijk vernield in de brand van de stadsbibliotheek van 1962)

6. Veurne (Stadhuis):

- Visser op een Brug (1955?)

7) Lier (Stadhuis):

- Stilleven met Konijnen en Bunzingen (uitgeleend door de Vlaamse Ge-

meenschap) (bevond zich waarschijnlijk voordien in het Museum voor Schone Kunsten in Gent.

De Kunstenaar maakte illustraties voor "Le Livre d'Or de l'Exposition Universelle de 1935" (zie illustraties).

BUITENLAND

FRANKRIJK

1. **Guingamp** (Bretagne) (mairie):
 - Vue du "Trieux" de Guingamp (de Trieux is een waterloop aldaar)
2. **Laval** (Préfecture de la Mayenne):
 - Rapaces et poules d'eau (roofvogels en waterhoenen)
3. **Parijs**:
 - (Centre Pompidou — Musée National d'Art Moderne) (Het werk bevond zich voordien in het Musée d'Orsay):
 - Gibier d'eau (waterwild) zie illustratie
 - (Ministère des Affaires Etrangères):
 - Bouquet de Fleurs (bloementuil)
4. **Reims** (Musée des Beaux Arts de la Ville):
 - Le Pic et la Pie (specht en ekster)
5. **Tournon** (mairie):
 - Nature Morte aux Mouettes (stillevens met meeuwen)
6. **Vigny** (mairie):
 - Nature Morte aux Pies (1944) (stillevens met eksters)

GRIEKENLAND

Ambassade van België in Athene:

- Ekster

GROOT-BRITTANNIE

— **Brighton** (The Royal Pavillon Art Gallery and Museums):

- The Lapwings (kievitenvogels)

LITOUWEN

— **Kaunas** (State Museum of Art):

- Wild Ducks / Chevalier et sarcelles (1934) (wilde eenden / steltloper en talingen)

ESTLAND

— **Talinn** (Museum):

- Kabeljauw en zeehanen (vernield tijdens de Tweede Wereldoorlog)

NOTEN EN BIBLIOGRAFIE.

1. en niet in Doornik of Laken zoals verkeerdelijk vermeld in:
 - ARTO**, *geïllustreerd Woordenboek der Kunstenaars in België na 1830*; Brussel, 1990;
 - MUSEA VOOR SCHONE KUNSTEN VAN BELGIË**, *Inventariscatalogus van de moderne schilderkunst*; Brussel, 1984;
 - Jean Pierre Victor VAN LOOY is in BRUSSEL ingeschreven in akte nummer 2822 d.d. 20 juni 1882;
2. en niet in Brussel, zoals geschreven door:
 - P. LEGRAIN**. *Le Dictionnaire des Belges*; Brussel, 1981;
3. **KUNSTKRING VAN LAKEN / CERCLE D'ART DE LAEKEN**, *Catalogue / Catalogus Ier Salon de Noël / Iste Salon Kerstdag, 1912*; (zie illustratie)
4. **ACADEMIE**, *275 Jaar onderwijs aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten van Brussel*; (Catalogus tentoonstelling, Brussel, in mei/juni 1987). blz. 471;
5. **de BENDERE, R.**, *Jan VAN LOOY*; Kortrijk, 1948;
 - Deze auteur schreef meerdere werken over kunst. Zo een reeks "Artistes d'aujourd'hui" waarin hij o.m. behandelde R. STREBELLE(1880-1959), Ferdinand SCHIRREN (1872-1944), Adolphe WANSART (1873-1954) (beeldhouwer die ook werken in Laken staan heeft), Willem PAERELS (1878-1962), Prosper DE TROYER (1880-1961). Speciale studies werden gewijd aan Albert CLAEYS (1889-1967), Albert SAVERYS (1886-1964) en Jakob SMITS (1856-1926). Jan VAN LOOY werd dus in deze rij grote kunstenaars opgenomen! (Hij was bevriend met J. SMITS.)
6. **DE SEYN, R.**, *Dictionnaire biographique des Sciences des Lettres et des Arts en Belgique*; Brussel, 1935, (hij citeert Cl. MORRO);
7. **PAS, W.**, *Grimbergen in de Kunst*; Grimbergen, 1942;
8. **Jos VERMAUT** in het voorwoord bij de BENDERE op. cit. (noot 5); (zie illustratie)
9. VAN LOOY wordt ook met COURTENS vergeleken door **MINGUET, D.**: *Le Peintre Jan VAN LOOY*; in *Le Thyse, Revue d'art et de littérature*, Brussel, 11.3.1926;
10. *Annuaire Général des Beaux Arts de Belgique*; Deel III, 1929-1930, Brussel, 1930, (opgenomen citaat van een niet teruggevonden auteur);
11. **BOXUS, R.**, *8c-Mes heures avec le peintre Jan VAN LOOY*; in *Le Face à Main, Journal hebdomadaire illustré d'informations générales*, Brussel, 4 augustus 1928 (4ème année n° 32); Dit citaat wordt overgenomen door:
 - **BIJNENS, B.**, *Artistenwandelpad te Koksijde*;
12. In Koksijde (Sint-Idesbald) bestaat een Jan VAN LOOY-laan.
 - Aan deze laan, op de hoek van de Kabouterlaan, (niet ver van het Paul DELVAUX-museum) staat nog de villa "In de Rare Vogel" van Jan VAN LOOY.

VERDERE BIBLIOGRAFIE.

Jan VAN LOOY wordt uiteraard vermeld in de catalogi van de musea waarin zijn werk aanwezig is. Ook in talrijke encyclopedieën over Kunst en Kunstenaars en naslagwerken. Zo in:

- **BENEZIT, E.**, *Dictionnaire critique et documentaire des peintres, sculpteurs, dessinateurs et graveurs de tous les temps et de tous les pays*, Parijs, heruitgave 1976.

Ook in algemene biografieën (hetgeen op befaamdheid wijst) zoals:

- **LEGRAIN, P.**, *Le Dictionnaire des Belges*, op. cit. (noot 2)
 - Een niet-gespecialiseerd woordenboek klasseert hem dus bij de "Grote Belgen".

Daarenboven werden talrijke artikels aan hem gewijd in binnen- en buitenlandse kranten en tijdschriften. Zo, bijvoorbeeld:

- "De Vlaamsche Gazet" in 1910
- "Le Thyse" in 1926 (op. cit., noot 9)
- "Le Journal de Genève" in 1927
- "Het Laatste Nieuws" in 1928
- "Le Soir Illustré" in 1934
- "La Métropole" (Antwerpen) in 1935
- "Gazet van Antwerpen", "Gazet van Mechelen" in 1937
- enz....

Ook zelfs in "Aile et Roue" (april 1974), "L'Echo de la Bourse" (1983) en "Pourquoi Pas?" (1946). Deze opsomming is uiteraard niet uitputtend.

Met dank voor de verschaft informatie aan de dames Dina VAN LOOY (dochter van de schilder), Micheline COLIN (van het Archief van de Moderne Kunst in Brussel), Michèle BASILLE (van het Franse Fonds National d'Art Contemporain in Puteaux), Martine VREBOS (van het Broodhuis-Museum van Brussel), en aan de Heren Roger PLATTON (Ere-Inspecteur-Generaal van het Kadaster) en G. J. DEBUSSCHER (Inspecteur Beeldende Kunst van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap).

Joris DILLEN
Stichter en Ere-Voorzitter van LACA
Geschied- en Heemkundige Kring
van Laken.

Le présent article sera repris dans une plaquette que LACA se propose de publier sur l'Hôtel Communal de Laeken et ses oeuvres d'art (publication bilingue).

Fig 1 — Kempens Landschap (Annuaire Général des Beaux Arts de Belgique, I, 1929-30, blz. 211).

Fig 2 — Waterwild (gibier d'eau), idem, III, 1932-33, blz. 75). Nu in het bezit van Le Centre Pompidou.

Soucieux de contribuer à la diffusion de notre vie artistique à l'étranger, nous continuons à consacrer aux artistes les plus remarquables de notre pays, des livres d'art qui porteront au loin la haute sensibilité de nos peintres et de nos sculpteurs.

En choisissant aujourd'hui J. Van Looy, nous voulons témoigner à celui qui, par son talent, sa volonté de travail, apporte à l'art belge un éclat particulier.

Car J. Van Looy n'est pas seulement l'admirable paysagiste, mais aussi l'un des maîtres de la nature-morte en Belgique à qui nous devons toute une série d'œuvres significatives de notre école vivante. Il appartient à la grande lignée des de Braekeleer, des Stobbaerts, des Courtens, des Fyt, des Snyers à qui nous sommes redevables de toute une série de toiles qui font la gloire de nos musées et des collections privées.

Il a magnifié le Brabant, les Polders, la Campine, le pays de l'Escaut, mais aussi la vie patriarcale de nos intérieurs de ferme, de nos maisons rustiques, des portraits, des aquarelles et des gravures qui marquent l'admirable technique de ce grand artiste...

Monsieur Robert de Bendère, l'éminent critique d'art qui, par ses innombrables études, ses livres et ses articles a fait connaître non seulement en Belgique, mais à l'étranger, toute une série de peintres, de sculpteurs et de graveurs qui occupent aujourd'hui la première place parmi les artistes contemporains, s'est chargé de faire connaître, avec un souci d'objectivité, l'art de J. Van Looy. Il s'est acquis par son travail et son enthousiasme raisonné l'unanime sympathie des lettrés et des artistes de notre pays. Peu d'écrivains ont compris avec ce souci de raffinement, la sensibilité, l'originalité de J. Van Looy, ce grand artiste qui a déjà derrière lui une œuvre impressionnante et que beaucoup ignorent.

Cette étude d'art sur l'artiste sera consacrée à ses évolutions, à sa technique, mais surtout à la place qu'il occupe aujourd'hui parmi les peintres de sa génération.

Cette étude mettra au point certains oublis et fera mieux connaître l'homme et son œuvre.

Voulant apporter un hommage à l'éminent artiste qu'est J. Van Looy, nous nous efforcerons de donner à ce livre une présentation typographique extrêmement importante, tous nos soins au tirage des clichés et une mise en page parfaite, afin que cette œuvre soit digne de votre appréciation.

L'Editeur,
Jos. VERMAUT.

Fig 3 — Voorwoord bij het boek van R. de BENDERE, Jan VAN LOOY.

Fig. 4 — Dorp in Bretagne (privé bezit).

Fig 5 — Catalogus eerste tentoonstelling. Let op de stichtingsdata.

CERCLE D'ART DE LAEKEN
KUNSTKRING VAN LAEKEN

Fondé le 11 Novembre 1912. — Gesticht den 11 November 1911

CONSEIL D'ADMINISTRATION
Bestuurraad

- FERRISAND SPAELANT, *Président, Membre fondateur, Voorzitter, Stichtend lid.*
 JAS VAN LOOY, *Treasorier, Membre fondateur, Schatbewaarder, Stichtend lid.*
 MARIEU DESMARE, *Membre fondateur, Stichtend lid.*
 FRANS HOLLST id.
 EMILE SIHOUX id.
 EMILE BUCGENHOUT id.
 FERRISAND LIPPAFFE, *Secrétaire Membre fondateur, Secretaris, Stichtend lid.*

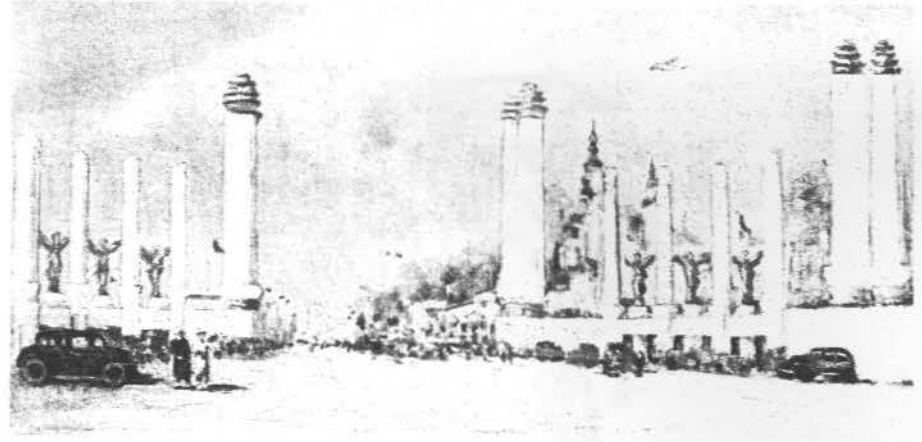

Fig 6 — De ingang "Eeuwfeest" (in de buurt van de kerk van de Heizel). Uit "Le Livre d'Or de l'Exposition Universelle de 1935"

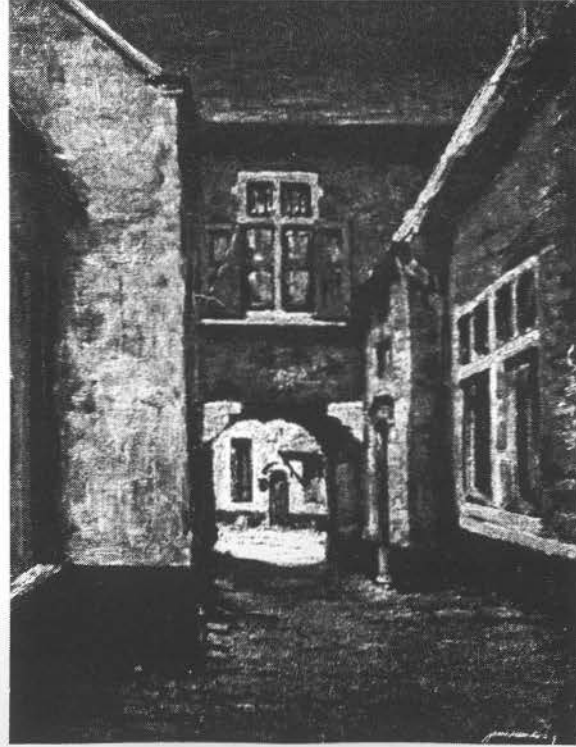

Fig 7 — Steegje in "Oud-Brussel". Uit "Le Livre d'Or de l'Exposition Universelle de 1935"

Fig 8 — De Kortenbergpfort. Uit “Le Livre d’Or de l’Exposition Universelle de 1935”.

Fig 9 — Foto van Jan VAN LOOY.

Fig 10 — Buste van Jan VAN LOOY door Pierre THEUNIS (privé bezit).

INHOUD

	pag.
1. Ten Geleide (L. CANDAU)	1 - 4
2. Herkent U ze nog (L. CANDAU)	5
3. Ditjes en Datjes (J. DILLEN)	6 - 8
- Beelden aan de voorgevel van het Heizelstadion. Kwaad is geschied	
- Zetduiveltjes	
- Laken en/of Brussel werden bestolen !	
4. Het kapelletje van de Mellerystraat (G. VANDEN BUSSCHE)	9 - 12
5. Vroeger en nu - De Groendreef (G. VANDEN BUSSCHE)	13 - 16
6. Nog meer over het O.-L.-V.-Voorplein (V. CAPRON)	17
7. Lookes dialect (J. DILLEN)	18
8. Over het "dunnere" nummer LACA Tijdingen - juni 1995 (L. CANDAU)	19
9. Vraagbaak (D. VAN KRIEKINGE)	19
10. Grasduinend in Lakense documenten (Taalgebruik in Laken/anekdoten) Begin 1894 : Een taalindicent in de Lakense gemeenteraad (J. DILLEN)	20 - 21
11. Het jaar 1812 en Lakense soldaten in dienst van Napoleon (H. VERSTRAETE)	22 - 25
12. De Lakense schilder Jan VAN LOOY (J. DILLEN)	(26 - 32)

(Overdruk uit Jaarboek "Geschied- en Heemkundige Kring van het Graafschap Jette en omgeving" 23-24ste jaargang 1993-1994)

Bijlage buiten tekst :
Kleurenfoto's van drie kunstwerken van Jan VAN LOOY

INHOUD

